

Besluit **Accreditatierapport en -besluit met een positieve beoordeling van de accreditatieaanvraag voor de opleiding Bachelor in het onderwijs: zorgverbreding en remediërend leren (bachelor na bachelor) van de Katholieke Hogeschool Limburg**

datum	A. Inleiding
10 september 2013	Bij brief van 26 maart 2013 heeft het instellingsbestuur van de Katholieke Hogeschool Limburg te Hasselt een accreditatieaanvraag ingediend bij de Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO) voor de opleiding Bachelor in het onderwijs: zorgverbreding en remediërend leren (bachelor na bachelor). Deze aanvraag is ontvangen op 26 maart 2013 en ontvankelijk verklaard op 13 mei 2013.
onderwerp	
Accreditatierapport en -besluit (001657)	
bijlage	
1	

De accreditatieaanvraag steunt op het visitatierapport van een externe beoordeling uitgevoerd door een visitatiecommissie ingesteld door de Vlaamse Universiteiten en Hogescholen Raad (VLUHR).

De visitatiecommissie kende de volgende samenstelling:

Voorzitter:

- Peter Verleg (onderwijsdeskundige), was voorzitter van het college van bestuur van de Hogeschool Domstad in Utrecht, zelfstandig adviseur/directeur-eigenaar van PeterVerleg Consultancy BV;

Leden:

- Els Palmaers (domeindeskundige), was lid van de Algemene Raad van de Vlor betrokken bij de advisering van talloze onderwijsdossiers. Na haar actieve beroepsloopbaan lokaal betrokken bij diverse maatschappelijk geëngageerde initiatieven;
- Kathleen Deweerdt (domeindeskundige), directeur van de 'Secundaire School Spermalie', een BuSO school OV1-OV2-OV4 binnen vzw De Kade in Brugge;
- Helga Melis (domeindeskundige), lid van de stuurgroep Profs en directeur van het Virgo Maria-instituut (GVBS) te Antwerpen-Merksem;
- Katrien Torfs (student-lid), bachelor-na-bachelor opleiding zorgverbreding en remediërend leren aan de Katholieke Hogeschool Lessius te Mechelen. Daarvoor haalde zij een bachelordiploma kleuteronderwijzeres bij de Katholieke Hogeschool Kempen. GOK-leerkracht bij een concentratieschool te Borgerhout in Antwerpen.

Secretaris:

- Evelien Vandenhautexx.

De visitatie heeft plaatsgevonden op 27 en 28 april 2011. Het visitatierapport dateert van 4 december 2012.

De NVAO komt tot de volgende vaststellingen:

- De externe beoordeling is opgesteld en onderbouwd overeenkomstig het toepasselijke Accreditatiekader bestaande opleidingen hoger onderwijs Vlaanderen van de NVAO en volgens de daarbij behorende beslisregels;
- De visitatiecommissie heeft voor de externe beoordeling het door de VLUHR vastgestelde visitatieprotocol gevolgd;
- De externe beoordeling verschaft inzicht in de samenstelling van de visitatiecommissie;
- De externe beoordeling bevat een onderzoek ten gronde naar de aanwezigheid van voldoende generieke kwaliteitswaarborgen.

De NVAO is in het licht van het vorenstaande tot de slotsom gekomen dat de externe beoordeling over de voorliggende opleiding regelmatig en gedegen tot stand is gekomen.

C. Inhoudelijke overwegingen

De NVAO steunt haar inhoudelijke besluitvorming in hoofdzaak op de onderstaande elementen uit het visitatierapport.

Doelstellingen

De centrale focus van de opleiding zorgverbreding en remediërend leren ligt op de functie van zorgcoördinator in het gewone basisonderwijs/leerlingenbegeleider in het gewone secundair onderwijs. De opleiding hanteert het PAUZE-model. Dit model staat voor 'Persoonsgericht en gepersonaliseerd leren, voor authentiek leren dat gericht is op het verwerven van steeds meer zelfstandigheid en emancipatie'. De opleiding geeft haar visie verder vorm in een opleidingsprofiel dat uitgaat van vijf functionele gehelen of rollen die aan een zorgcoördinator of leerlingenbegeleider worden toegeschreven. De commissie heeft vastgesteld dat de opleiding de algemene en algemene beroepsgerichte competenties van de professioneel gerichte bachelor die decretaal vooropgesteld zijn, heeft gecombineerd met deze functionele gehelen, en dus met ook de beroepsspecifieke competenties, en ze heeft geïntegreerd in de competentiematrix. De commissie stelt vast dat de competenties zich van een initiële lerarenopleiding onderscheiden door ze in te zetten op een hoger beheersingsniveau dan de competenties van de initiële opleidingen en/of door verbreding of verdieping. Voor de instroomgroep van niet-leerkrachten heeft de opleiding haar opleidingsdoelen verruimd met de decretale basiscompetenties op startniveau voor leerkrachten. De commissie vraagt enige aandacht voor het versterken van de internationale component in de doelstellingen, die tot op heden niet expliciet aanwezig is.

Uit beschikbare informatie heeft de commissie vastgesteld dat de opleiding haar competentieprofiel schetste vanuit een competentiematrix die in samenwerking met andere bachelor-na-bachelor opleidingen in Vlaanderen opgesteld werd, in het kader van een Expertisenetwerk *School of Education*-project (ENW) uit 2007. De commissie is van mening dat een nog extensievere vergelijking van het eigen competentiekader met dat van buitenlandse instellingen en vakgenoten het domeinspecifieke karakter van het competentieprofiel van de opleiding kan versterken.

Programma

Uit de gesprekken met de studenten en de afgestudeerden heeft de commissie geconstateerd dat de studenten al van in het begin van hun opleiding geconfronteerd

Pagina 3 van 10 worden met de actuele beroepspraktijk. De commissie heeft het studiemateriaal en de vakliteratuur ingekeken, en is van mening dat deze up-to-date zijn en worden aangepast bij nieuwe ontwikkelingen. Voor de voltijdse studenten geldt dat zij twee dagen per week naar hun werkplek gaan. Studenten van de deeltijdse opleiding werken in hun eigen beroepspraktijk een equivalent aantal uren aan zorg, en werken dus aan een complexe opdracht op individueel, klas- en schoolniveau.

Het programma van de opleiding is voornamelijk gebaseerd op recente hervormingen en belangrijke onderwijskundige ontwikkelingen, zoals persoonsgericht en competentiegericht leren. Deze nieuwe visie op leren is in de opleiding gerealiseerd in het PAUZE-model, dat ook richting heeft gegeven bij de invulling van de programma-inhouden. De commissie is tevreden met de concentrische of cyclische opbouw van het opleidingsprogramma, die de integratie van de opleidingsdoelen in het programma bevestigt. De commissie is bovendien van mening dat de doelstellingen op een evenwichtige manier aan bod komen in de verschillende opleidingsonderdelen, en dat het programma de studenten in staat stelt om de beoogde eindcompetenties te realiseren

Het programma is cyclisch of concentrisch geconstrueerd, uitgaande van de competenties die een student dient te verwerven. Onderwerpen en begrippen komen op die manier op verschillende hogere niveaus terug. Uit de ter beschikking gestelde documenten heeft de commissie afgeleid dat het programma zo is opgebouwd dat de verschillende opleidingsonderdelen elkaar logisch opvolgen, en dit op vier niveaus. De commissie steunt de opleiding in haar keuze van cyclisch leren en de concentrische opbouw van het programma, maar acht het wenselijk dat deze keuze en de gevolgen ervan geëxpliciteerd worden naar de studenten.

Bij de bevraging van de studenten en alumni van de opleiding tijdens de gesprekken kon de commissie vaststellen dat zij over het algemeen niet ontevreden zijn over de studielast van de opleiding. De opleiding heeft volgens hen inspanningen geleverd om piekbelastingen te minimaliseren. De commissie heeft vastgesteld dat de opleiding geen systematische kwantitatieve studielast- en studietijdmetingen verricht. Aangezien deeltijdse studenten hun opdrachten tijdens de werkuren uitvoeren, is het voor deze studenten moeilijk om een exacte studiebelasting of studietijdmeting te registreren. Wel bevroegt de opleiding de studenten over de ervaren studiebelasting in de jaarlijkse kwaliteitsbevraging. De opleiding heeft verder zicht op de studielast van haar studenten door informele gesprekken met de studenten, en gesprekken met de focusgroep van afgestudeerden en studenten. De commissie vindt het wenselijk dat zowel kwantitatieve als kwalitatieve metingen van studietijd en studielast op een systematische en geformaliseerde manier plaatsvinden.

De opleiding hanteert de decretaal voorziene toelatingsvoorwaarden voor de bachelor-na-bachelor opleiding. Zoals de opleiding zelf aangeeft, hebben studenten met een andere vooropleiding dan die van leerkrachten het soms moeilijk om de juiste aansluiting te vinden met de opleiding Zorgverbreding en remediërend leren. Voor de studenten die zonder lerarendiploma instromen, wordt een pedagogische module van 12 studiepunten ingericht, die vervat zit binnen het reguliere opleidingsprogramma van 60 studiepunten. Uit de gesprekken met het werkveld en de opleidingsverantwoordelijken kon de commissie afleiden dat een module van 12 studiepunten om deze basiscompetenties te verwerven, evenwel niet in verhouding staat tot het programma van de initiële lerarenopleiding. De commissie is in het kader van kwaliteitseisen enigszins bezorgd over het behalen van een

Pagina 4 van 10 pedagogisch bekwaamheidsbewijs en het verwerven van lesbevoegdheid binnen een beperkt aantal studiepunten.

De bachelor-na-bacheloropleiding Zorgverbreding en remediërend leren bestaat uit 1 studiejaar van 60 studiepunten of bij deeltijdse studenten uit meerdere jaren die samen 60 studiepunten behelzen.

Gekoppeld aan de vernieuwde visie op competentiegericht leren en in het bijzonder het PAUZE-model van het departement, heeft de opleiding volgens de commissie goede inspanningen geleverd om een vrij uitgebreid aanbod aan werkvormen die aansluiten bij het didactische concept te ontwikkelen.

De concentrisch opgebouwde opleiding werkt met kerncompetenties die in elkaar opvolgende beheersingsniveaus verworven worden. Dit systeem is ook de basis van het toetsingsbeleid van de opleiding zorgverbreding en remediërend leren. Bij de evaluatie richt de opleiding zich op het toetsen van competenties op integratieniveau, maar ook op inzichts- en toepassingsniveau. Voor elk beheersingsniveau werkte de opleiding haar toetsvormen uit. Zo wordt gebruikgemaakt van een schriftelijk openboekexamen en een geïntegreerde opdracht op inzichtsniveau. Het uitwerken van een casus op papier (met schriftelijke en mondeling toelichting) en het maken van een leerverslag toetsen de competenties op toepassingsniveau. Ten slotte toetsen de bewijsstukken in de portfolio en de presentatie ervan, samen met het werkplekleren op zich (dit laatste enkel voor voltijdse studenten), de kerncompetenties op integratieniveau. Na elk opleidingsonderdeel volgt in principe een toetsingsmoment om na te gaan of de student de vooropgestelde doelen heeft behaald. De commissie vindt dat deze permanente evaluatie goed aansluit bij de visie van de opleiding en het studentenpubliek. Wel vindt de commissie dat de opleiding meer aandacht zou mogen besteden aan het behouden van een goede balans tussen product- en procesevaluatie.

Inzet van personeel

De commissie heeft tijdens het visitatiebezoek geconstateerd dat de medewerkers die in de opleiding het onderwijs verzorgen, stevast de verbinding leggen met de beroepspraktijk in hun sessies door het systematisch gebruik van casussen en voorbeelden uit de praktijk. Bovendien zorgt de opleiding ervoor dat haar personeel bovenop de pedagogisch-didactische bekwaamheid ook vakexpertise op verschillende relevante domeinen in huis heeft. De opleiding streeft daarvoor naar een samenstelling van een team van medewerkers die binnen eenzelfde basisdiploma verschillende specialisaties hebben ontwikkeld.

Het onderwijzend personeelsbestand van de opleiding, zowel de docenten verbonden aan de hogeschool als de gastdocenten, telt 27 leden. De opleiding beschikt over 11 VTE. De student-lectorratio bedraagt 22,64. De personeelsleden zijn gedreven en enthousiast, op zo'n manier dat de commissie tijdens het visitatiebezoek weinig tot geen klachten heeft gehoord over een al te belastende werkdruk. Niettemin wijst de commissie erop dat de opleiding erover dient te waken dat, in het kader van de verhogende studentenaantallen, de taakbelasting ook niet te gevoelig toeneemt en draaglijk blijft voor alle personeelsleden.

Volgens de commissie telt de opleiding een zeer enthousiast personeelsteam dat de vooropgestelde flexibiliteit en passie voor het vak zeker bezit. De opleiding beschikt over docenten die voldoende ruimte krijgen om een eigen invulling te geven aan de

Pagina 5 van 10 opleidingsonderdelen waarvoor zij verantwoordelijk zijn en de onderwijsvisie van de opleiding onderschrijven en uitdragen. De commissie is positief over hoe deze manier van werken – het consistent en consequent doortrekken van de rode draad van de opleiding – implementatie en integratie van deze visie in het dagelijks handelen garandeert. Op basis van de gesprekken die zij gevoerd heeft tijdens het visitatiebezoek heeft de commissie geconstateerd dat het beleid van de opleiding inzake functionerings- en evaluatiegesprekken nadrukkelijke verbetering behoeft. Op het moment van de visitatie was er voor de medewerkers van de opleiding nog geen cyclus van functioneringsgesprekken geweest. De medewerkers van de opleiding ervaren een aanzienlijke nood aan professionalisering.

Voorzieningen

Globaal genomen is de commissie, net zoals de opleiding en al haar stakeholders, van mening dat de huidige campus van de lerarenopleiding niet aan de hedendaagse verwachtingen ten aanzien van het hoger onderwijs beantwoordt. De meeste gebouwen op de campus zijn verouderd en soms zelfs in slechte staat. De opleiding roeit met andere woorden met de riemen die zij heeft om met de beperkte materiële infrastructuur haar onderwijs vorm te geven. De hogeschool heeft plannen voor een grondige hervorming van de campus, die evenwel pas ten vroegste vanaf 2015 van start kan gaan. De commissie hoopt dat bij de realisatie van een nieuwe campus voor de lerarenopleiding rekening wordt gehouden met de specifieke noden van de bachelor-na-bacheloropleidingen.

De commissie heeft tijdens het bezoek vastgesteld dat de communicatie naar studenten met betrekking tot de studiebegeleiding heel vlot en duidelijk verloopt. De opleiding voorziet ook instroombegeleiding, en dan vooral wanneer studenten twijfelen of zij de opleiding zorgverbreding en remediërend leren, dan wel de opleiding buitengewoon onderwijs zullen volgen. Vooraleer een student zich inschrijft, vindt een intakegesprek plaats, waarin gepeild wordt naar de vooropleiding, de motivatie en verwachtingen van de student in kwestie. Ook bij de keuze van de keuzepakketten wordt begeleiding voorzien voor de student. De vakgeïntegreerde studiebegeleiding tijdens de opleiding wordt deels door de docenten van de afzonderlijke opleidingsonderdelen op zich genomen, maar situeert zich hoofdzakelijk binnen de WAP (Werken Aan Professionalisering)-groepen. De commissie kon nogmaals vaststellen dat het WAP-concept zich goed leent tot de inbedding van een structurele studiebegeleiding en de opvolging van het leerproces van de student.

De commissie heeft tijdens het bezoek vastgesteld dat de voorzieningen op de campus Hemelrijk soms ontoereikend zijn en niet meer beantwoorden aan de hedendaagse verwachtingen ten aanzien van het hoger onderwijs. Wel kon de commissie afleiden dat de opleiding met een beperkte materiële structuur haar onderwijs zo goed mogelijk vorm probeert te geven. De commissie neemt nota van de plannen van de hogeschool om de campus te hervormen vanaf 2015. Een hervormde campus zal volgens de commissie de tekortkomingen verhelpen. De commissie komt daarom tot een voldoende voor het onderwerp Voorzieningen.

De NVAO volgt overwegingen van de commissie met betrekking tot het oordeel voldoende voor het onderwerp Voorzieningen.

De commissie merkte tijdens de gesprekken op dat de opleiding tot voor het academiejaar 2010–2011 niet waren opgenomen in de matrixstructuur van de Hogeschool, zodat zij geen structurele plaats hadden binnen het departementale beleid. Hierdoor hebben zij tot nu toe een informeel, niet systematisch kwaliteitsbeleid kunnen voeren. Zo heeft de opleiding PDCA-sjablonen (*Plan-Do-Check-Act*) ter beschikking bij de uitwerking van haar verbeteringstrajecten, alsook kwaliteitspagina's binnen het intranet en voorbeelden van bevragingen. Het kernteam van de opleiding, bestaande uit een achttal personen, werkt aan het planmatig uitbouwen van kwaliteitszorg door het opstellen van PRIAC's (prioritaire actieplannen) aan de hand van de PDCA-cyclus.

De commissie heeft uit de ingekeken documenten kunnen afleiden dat de opleiding in het verleden uit de evaluaties van verschillende stakeholders gegevens heeft gebruikt om verbeteringsacties met betrekking tot kwaliteitszorg te realiseren.

De commissie heeft tijdens het visitatiebezoek geconstateerd dat de opleiding alle doelgroepen –docenten, studenten, alumni en het werkveld – bevraagt en betreft bij de kwaliteitszorg binnen de opleiding.

Resultaten

De commissie spreekt zich net zoals de andere stakeholders over het algemeen positief uit over het niveau van de opleiding. De opleiding toetst de mate van realisatie van haar doelstellingen aan de hand van (praktijk)opdrachten en werkstukken die de afzonderlijke docenten evalueren. Vooral tijdens het opleidingsonderdeel WAP wordt via de portfolio een bewijs geleverd van het inzetten van verschillende competenties. De studenten lieten de commissie weten dat zij zeer tevreden zijn over de kwaliteit van de opleiding en het WAP-concept. Ook al is het WAP-gegeven confronterend, toch halen zij hier een grote voldoening uit. Ook de oud-studenten zijn heel tevreden over de fundamentele opties van de opleiding, met name het PAUZE-model, waardoor de student zelfstandig met situaties waar het kan mislopen, leert om te gaan. Ook de vertegenwoordigers van het werkveld met wie de commissie sprak, toonden zich tevreden met het bereikte niveau van de opleiding.

De opleiding stelt geen streefcijfers in verband met de totale studieduur op. De commissie kon vaststellen dat de WAP-begeleiders en het kernteam van de opleiding de slaagpercentages in de gaten houden en het onderwijsrendement trachten te maximaliseren. In het academiejaar 2008–2009 is het slaagpercentage van de voltijdse opleiding 100 procent en dat van de deeltijdse opleiding 93 procent. Uit de ingekeken documenten kon de commissie afleiden dat de gemiddelde studieduur voor de voltijdse opleiding werkelijk één jaar beslaat. De gemiddelde studieduur voor de deeltijdse opleiding is twee jaar en één maand. Vijf procent van de deeltijdse studenten doet er een jaar langer over. Volgens de commissie voert de opleiding geen formeel onderzoek naar het niet-slagen of afhaken van studenten. Wanneer studenten niet slagen, kijkt de opleiding samen met de student op welke manier hij of zij de opleiding zinvol kan afmaken, teneinde het diploma alsnog te behalen. De WAP-begeleider voert met de student een exitgesprek wanneer hij of zij overweegt zich uit de opleiding uit te schrijven en heeft zo zicht op de redenen van drop-out. De commissie waardeert het dat een student die afhaakt, persoonlijk wordt benaderd met deze werkwijze. Bovendien geeft het exitgesprek ook nuttige informatie, zodat verbeteringstrajecten kunnen worden opgesteld.

Pagina 7 van 10 *Conclusie*

De NVAO is in het licht van het vorenstaande tot de slotsom gekomen dat het eindoordeel van de commissie deugdelijk is gemotiveerd. De NVAO kan zich dan ook aansluiten bij de bevindingen en overwegingen voor alle facetten en onderwerpen, zoals verwoord in het visitatierapport. De eindconclusie uit het visitatierapport wordt gevolgd.

De tabel geeft per onderwerp en per facet het oordeel van de visitatiecommissie weer.

ONDERWERP	OOORDEEL	FACET	OOORDEEL
1 Doelstellingen opleiding	V	1.1 niveau en oriëntatie	G
		1.2 domeinspecifieke eisen	V
2 Programma	V	2.1 eisen gerichtheid	G
		2.2 relatie doelstellingen - programma	G
		2.3 samenhang programma	V
		2.4 studielast	V
		2.5 toelatingsvoorwaarden	V
		2.6 studieomvang	Oké
		2.7 afstemming vormgeving - inhoud	G
		2.8 beoordeling en toetsing	V
		2.9 masterproef	N.V.T.
3 Inzet van personeel	V	3.1 eisen gerichtheid	G
		3.2 kwantiteit	V
		3.3 kwaliteit	G
4 Voorzieningen	V	4.1 materiële voorzieningen	O
		4.2 studiebegeleiding	G
5 Interne kwaliteitszorg	V	5.1 evaluatie resultaten	V
		5.2 maatregelen tot verbetering	V
		5.3 betrokkenheid	V
6 Resultaten	V	6.1 gerealiseerd niveau	G
		6.2 onderwijsrendement	V

Eindoordeel: positief

De onderstaande tabel geeft per onderwerp het globaal oordeel van de NVAO weer.

ONDERWERP	OORDEEL
1 Doelstellingen	V
2 Programma	V
3 Inzet personeel	V
4 Voorzieningen	V
5 Interne kwaliteitszorg	V
6 Resultaten	V

Eindoordeel: positief

F. Besluit¹

betreffende de accreditatie van de Bachelor in het onderwijs: zorgverbreding en remediërend leren (bachelor na bachelor) van de Katholieke Hogeschool Limburg

De NVAO,
Na beraadslaging,
Besluit:

Met toepassing van het decreet van 4 april 2003 betreffende de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen, wordt het accreditatierapport en –besluit met positief eindoordeel voor de opleiding Bachelor in het onderwijs: zorgverbreding en remediërend leren (bachelor na bachelor) van de Katholieke Hogeschool Limburg goedgekeurd en wordt de opleiding geaccrediteerd. Het betreft een opleiding zonder afstudeerrichtingen die te Hasselt wordt georganiseerd.

De in het eerste lid bedoelde accreditatie geldt vanaf de aanvang van het academiejaar 2013-2014 tot en met het einde van het academiejaar 2020-2021.

Den Haag, 10 september 2013

De NVAO
Voor deze

4/6

Ann Demeulemeester
(vicevoorzitter)

¹ Het ontwerp van accreditatierapport en –besluit werd aan de instelling bezorgd voor eventuele opmerkingen en bezwaren. De instelling heeft niet van de gelegenheid gebruik gemaakt om te reageren.

Pagina 10 van 10 **Bijlage 1 – Gegevens opleiding**

– naam instelling	Katholieke Hogeschool Limburg
– adres instelling:	Campus Diepenbeek Agoralaan gebouw B - Bus 1 B-3590 DIEPENBEEK BELGIË
– aard instelling	ambtshalve geregistreerd
– graad, kwalificatie, specificatie	Bachelor in het onderwijs: zorgverbreding en remediërend leren
– niveau en oriëntatie	bachelor na bachelor
– studieomvang	60 studiepunten
– opleidingsvarianten afstudeerrichtingen: studietraject voor werkstudenten:	geen geen
– vestiging opleiding	Hasselt
– onderwijstaal	Nederlands
– (delen van) studiegebieden	Onderwijs
– bijkomende titel	geen